



Bryssel 17.12.2019
COM(2019) 641 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

**Rakenneuudistusten tukiohjelman toteuttamista vuonna 2018 koskeva
seurantakertomus**

{SWD(2019) 442 final}

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Rakenneuudistusten tukiohjelman toteuttamista vuonna 2018 koskeva seurantakertomus

JOHDANTO

Euroopan komissio on vuodesta 2017 lähtien hallinnoinut **rakenneuudistusten tukiohjelman**, jonka talousarvio on 222,8 miljoonaa euroa¹. Ohjelman tavoitteena on tukea jäsenvaltioita institutionaalisten, hallinnollisten ja kasvua edistävien uudistusten suunnittelussa ja täytäntöönpanossa.

Rakenneuudistukset ovat **monimutkaisia prosesseja**, ja niiden suunnittelu ja toteuttaminen edellyttävät pitkälle erikoistunutta asiantuntemusta ja osaamista kaikissa vaiheissa. Joissakin jäsenvaltioissa valmiudet käynnistää ja toteuttaa rakenneuudistuksia ovat usein riittämättömiä, jotta näihin uudistuksiin liittyviin hallinnollisiin, taloudellisiin ja sosiaalisiin haasteisiin voitaisiin vastata.

Rakenneuudistusten tukiohjelman tavoitteena on auttaa jäsenvaltioita **vastaamaan näihin haasteisiin ja vahvistamaan niiden valmiuksia** valmistella ja toteuttaa kasvua edistäviä uudistuksia. Näin voidaan auttaa vahvistamaan julkisia laitoksia ja viranomaisia ja parantaa hallintoprosesseja sekä talous- ja sosiaalisektorin suoritus- ja häiriönsietokykyä yleensä. Tavoitteena on lisätä yhteenkuuluvuutta ja parantaa kilpailukykyä ja tuottavuutta sekä edistää kestäväää kasvua, työpaikkojen luomista ja investointeja.

Tässä kertomuksessa esitetään yleiskatsaus **rakenneuudistusten tukiohjelman vuoden 2018 syklistä rahoitetusta tuesta**. Siinä kuvataan hankkeiden valinta- ja täytäntöönpanoprosessia ja tehdään selkoa tuloksista, joita on saavutettu tähän mennessä rakenneuudistusten tukiohjelman vuosien 2017 ja 2018 syklien puitteissa toteutetuilla hankkeilla. Kertomuksessa kuvataan myös Kreikan ja Bulgarian² rakenneuudistusten tukiohjelman tekemillä vapaaehtoisilla siirroilla rahoitettujen tukitoimien valintaa ja täytäntöönpanoa.

RAKENNEUUDISTUSTEN TUKIOHJELMAN TÄYTÄNTÖÖNPANO VUONNA 2018

Vuosi 2018 oli toinen vuosi, jolloin rakenneuudistusten tukiohjelman puitteissa **toteutettiin toimia**. Ensimmäisen vuoden tapaan toinen vuosi osoitti, että ohjelmalle on **paljon kysyntää** jäsenvaltioissa: **24 jäsenvaltiota** toimitti **444 tukihakemusta**, joissa

¹ Talousarvio kasvoi, kun rakenneuudistusten tukiohjelman koskevaa alkuperäistä asetusta (EU) 2017/825 (EUVL L 129, 19.5.2017, s. 1–16) muutettiin (asetus (EU) 2018/1671, EUVL L 284, 12.11.2018, s. 3–5).

² Rakenneuudistusten tukiohjelman talousarvion lisäksi rakenneuudistusten tukiohjelman koskevan asetuksen 11 artiklan ja yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen (EU) N:o 1303/2013 25 ja 59 artiklan mukaan ohjelmaa voidaan rahoittaa jäsenvaltioiden vapaaehtoisilla lisärahoitusosuuksilla jäsenvaltioiden aloitteesta annettavalle tekniselle tuelle osoitetuista varoista Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastot) puitteissa. Vuonna 2018 kaksi jäsenvaltiota (Kreikka ja Bulgaria) teki vapaaehtoisia siirtoja rakenneuudistusten tukiohjelman (C(2018) 3748 final ja C(2018) 5435 final).

pyydetyn tuen määrä oli arviolta lähes viisinkertainen rakenneuudistusten tukiohjelman käytettävissä vuonna 2018 olleeseen talousarvioon nähden.

Tarkastellessaan vuonna 2018 rakenneuudistusten tukiohjelmasta koskevia rahoitushakemuksia komissio **arvioi** niitä kyseistä ohjelmaa koskevassa asetuksessa vahvistettujen **periaatteiden ja kriteerien perusteella**. Tältä pohjalta valittiin **146 hakemusta 24 jäsenvaltiosta**.

Nämä valituksi tulleet hakemukset jakautuivat keskeisten politiikan alojen kesken seuraavasti:

- **24 prosenttia** tulojen hallinnointiin ja julkiseen varainhoitoon
- **23 prosenttia** kasvun ja liiketoimintaympäristön edistämiseen (ilmasto ja ympäristö mukaan lukien)
- **21 prosenttia** työmarkkinoihin, koulutukseen, terveyteen ja sosiaalipolitiikkaan
- **21 prosenttia** hallintoon ja julkishallintoon ja
- **11 prosenttia** rahoituspalveluihin ja rahoituksen saatavuuteen.

Moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti etusijalle asetettiin hakemukset, jotka mahdollistivat **tuen pikaisen toimittamisen ja uudistusten nopean täytäntöönpanon käytännön tasolla**, sekä hakemukset, jotka liittyivät **määriteltyihin tavoitteisiin ja joilla oli vahvat käytännön tulosodotukset**.

Vuonna 2018 rakenneuudistusten tukiohjelmasta rahoitettaviksi valituista hakemuksista 93 prosenttia liittyi suoraan EU:n strategiaan painopisteisiin:

- **55 prosenttia** koskee sellaisten uudistusten toteutusta, joilla vastataan **talouspolitiikan EU-ohjausjaksossa** (maakohtaiset suositukset ja maaraudit) **esiin tuotuihin haasteisiin**
- **29 prosenttia** koskee **unionin ensisijaisten tavoitteiden** (pääomamarkkinaunioni, digitaaliset sisämarkkinat, energiaunioni, ilmasto jne.) **toteuttamista**
- **6 prosenttia** koskee **unionin oikeuden täytäntöönpanoa** ja
- **3 prosenttia** koskee **EU:n talouden sopeutusohjelmien toteuttamista**.

Loput seitsemän prosenttia liittyvät jäsenvaltioiden omien uudistusten toteuttamiseen.

Rakenneuudistusten tukiohjelman vuoden 2018 syklin puitteissa toteutettavista uudistustukihankkeista (rakenneuudistusten tukiohjelmasta koskevan asetuksen 11 artiklan mukaisia vapaaehtoisia siirtoja ei ole otettu huomioon) **30 prosenttia** oli pantu täytäntöön 30. marraskuuta 2019 mennessä, ja loput **70 prosenttia** hankkeista olivat edelleen käytännön toteutusvaiheessa.

Suurimmassa osassa **tukitoimenpiteitä** tavoitteena on

- parantaa verohallinnon prosesseja ja verosäännösten noudattamista (13 %)
- vahvistaa koulutusjärjestelmiä (9 %)
- digitalisoida julkishallinto (8 %)
- edistää julkisen sektorin tehokkuutta ja tuloksellisuutta (8 %)
- tehdä terveydenhuoltojärjestelmistä helpommin saavutettavia, tuloksellisempia ja kestävämpiä (7 %)
- kehittää kansallisia ja rajat ylittäviä pääomamarkkinoita (5 %).

EDISTYMINEN OHJELMAN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISESSA

Toinen täytäntöönpanovuosi osoittaa, että rakenneuudistusten tukiohjelmalla voidaan **edistää merkittävästi** jäsenvaltioiden viranomaisten pyrkimyksiä **tunnistaa ja korjata tiettyjä rakenteellisia heikkouksia**, jotka estävät uudistusten suunnittelua ja toteuttamista.

Ohjelman avulla on esimerkiksi pystytty auttamaan **nykyisten lainsäädäntömenettelyiden tarkistamista** (esim. valtionyhtiöiden hallintoa koskevan uuden lain hyväksymistä), **tunnistamaan heikkouksia ja esittämään parannussuosituksia** (esim. suosituksia siitä, miten asettaa puolueettomia kriteereitä tuomareiden palvelukseen ottamista, arvioimista ja ylentämistä varten). Ohjelma on myös auttanut **parantamaan jäsenvaltioiden valmiuksia määritellä tehokkaampia prosesseja ja menetelmiä** (esim. kehittämällä opettajakoulutuksen laadunarviointia) ja/tai valmiuksia edistää **tehokkaampaa henkilöstöresurssien hallinnointia** (esim. esittämällä konkreettisia osaamisen johtamiseen ja strategiseen henkilöstöpolitiikkaan liittyviä siirtymäaloitteita ja rakentamalla vahvempaa innovointikulttuuria julkishallintoon).

Rakenneuudistusten tukiohjelman vuoden 2018 kierroksella valituiksi tulleiden ja toteutettujen toimien tavoitteena on eurooppalaisen lisäarvon varmistaminen. Tämä toteutetaan **täydentämällä muita** politiikkatoimia ja **ohjelmia** ja luomalla synergioita niiden kanssa kansallisella, unionin sekä kansainvälisellä tasolla ja/tai **edistämällä** toimien avulla tukea saavien jäsenvaltioiden ja komission **keskinäistä luottamusta ja yhteistyötä**. Toimilla pyritään myös siihen, että voitaisiin kehittää ja toteuttaa ratkaisuja, joilla vastataan jäsenvaltioiden haasteisiin mutta helpotetaan myös **rajoja ylittävien ja unionin laajuisten haasteiden** ratkaisemista. Seuraavat tukitoimenpiteet ovat havainnollistavia:

- tukitoimenpiteet, joilla **autetaan tunnistamaan Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) täytäntöönpanon pullonkauloja**
- tukitoimenpiteet, joiden tarkoituksena on **varmistaa yhdenmukaisuus EU:n ympäristölainsäädännön kanssa**
- **parhaiden käytäntöjen** vaihto niiden jäsenvaltioiden kanssa, jotka ovat onnistuneesti toteuttaneet **menojen uudelleenarviointeja samoilla politiikan aloilla** kuin tukea pyytänyt jäsenvaltio
- tuen antaminen **kolmen jäsenvaltion** terveydenhoitojärjestelmien uudistamiseen, jonka tavoitteena on lisätä paksu- ja peräsuolen syövän seulontaohjelmien kattavuutta ja tuloksellisuutta syöpää sairastavien määrän vähentämiseksi.

Tämän kertomuksen tarkoituksena ei ole havainnollistaa niiden uudistusten lopullisia vaikutuksia³, joita jäsenvaltiot ovat mahdollisesti käynnistäneet rakenneuudistusten tukiohjelman mukaisten tukitoimenpiteiden johdosta. Tästä huolimatta voidaan todeta, että **rakenneuudistusten tukiohjelman yleistavoite ollaan saavuttamassa**.

Rakenneuudistusten tukiohjelman kahdella ensimmäisellä kierroksella (vuosina 2017 ja 2018) toteutetut tukitoimenpiteet **parannetaan osaltaan institutionaalisten, hallinnollisten ja kasvua edistävien uudistusten suunnittelua ja täytäntöönpanoa**.

³ Rakenneuudistusten tukiohjelmaa koskevan asetuksen 16 artiklan mukaan komissio toimittaa riippumattoman väliarviointikertomuksen, joka sisältää tietoja ohjelman tavoitteiden saavuttamisesta, varojen käytön tehokkuudesta ja ohjelman eurooppalaisesta lisäarvosta. Lisäksi kertomuksessa arvioidaan, ovatko ohjelman tavoitteet ja toimet edelleen merkityksellisiä.

Vuosien 2017 ja 2018 kierroksilla toteutetuista hankkeista 123:lla on jo autettu saamaan aikaan konkreettisia tuloksia. Näistä esimerkkejä ovat muun muassa seuraavat:

- uusi julkisen sisäisen tarkastuksen strategia
- suosituksia siitä, miten asettaa puolueettomia kriteereitä tuomareiden palvelukseen ottamista, arvioimista ja ylentämistä varten
- pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yrityksille) jäsenvaltiossa suunnatut verkkopohjaiset käyttäjäystävälliset välineet auttavat pk-yrityksiä ymmärtämään ja noudattamaan paremmin sääntelykehystä
- kattava tietokehys kansalliselle vesialan sääntelyviranomaiselle
- lakien ja asetusten valmistelu ja hyväksyminen ja välineiden käyttöönotto, jotta voidaan edistää terveydenhuolto- ja pitkäaikaishoitojärjestelmien laatua, saatavuutta ja pitkän aikavälin julkistaloudellista kestävyyttä
- mentorointiin, koulutukseen ja entistä parempaan audiovisuaaliseen aineistoon perustuvien koulutus uudistusten toteuttaminen
- suositukset, joilla edistetään avohoidon julkisia lääkemenoja koskevan uudelleentarkastelun toteuttamista
- keskipitkän aikavälin verostrategian toteuttaminen ja
- keskipitkän aikavälin strategian laatiminen kehityspankkia varten.

PÄÄTELMÄT

Rakenneuudistusten tukiohjelman täytäntöönpanon toinen vuosi osoitti, että **ohjelman kysyntä jäsenvaltioissa on kasvanut: 24 jäsenvaltiota** toimitti **444 tukihakemusta** (kysyntä on kasvanut rakenneuudistusten tukiohjelman vuoden 2017 kierroksesta, jolloin 16 jäsenvaltiota toimitti 271 hakemusta).

Kaiken kaikkiaan rakenneuudistusten tukiohjelman kahtena ensimmäisenä täytäntöönpanovuotena on osoitettu, että ohjelma voi auttaa jäsenvaltioiden viranomaisia tunnistamaan ja korjaamaan rakenteellisia heikkouksia ja poistamaan pullonkauloja uudistusten suunnittelussa ja täytäntöönpanossa. Monet **yksityiskohtaiset esimerkit viranomaisten aikaansaamista tuloksista ja toteuttamista jatkotoimista** ovat osoituksia tästä.

Vaikka tukitoimenpiteillä on tarkoitus edistää uudistusprosessia, **tulokselliset jatkotoimet konkreettisten uudistusten toteuttamiseksi käytännössä ovat edelleen tukea vastaanottavan jäsenvaltion vastuulla.**

Komissio jatkaa tukitoimenpiteiden toteutuksen sekä institutionaalisten, hallinnollisten ja kasvua edistävien uudistusten täytäntöönpanon seuraamista tulevina vuosina.